

רסיסי חיים

תערוכת אבני פסיפס של האמן
החירש אריאל הירשפלד מבטאת
את התפילה המיוחדת שלו:
"הצבעים עבורי הם כמו מילים"

כרמית ספיר-ויץ // צילום: עופר מתיתיהו

פני כמה ימים נפתחה תערוכת עבודות פסיפס בבית הכנסת היכל שלמה בירושלים. בתום שיטוט בין העבודות הצבעוניות פנה היוצר אל הקהל ברברים. הוא הצביע על תמונה אחת בשם “שליח ציבור”. “מעולם לא זכיתי להיות חזן שליח ציבור”, התנודה. “לא אפשרו לי. למעשה גם היום אני כבר לא רוצה להיות חזן. תמיד רציתי בתוכי להיות חזן לפחות פעם אחת. יצרתי לעצמי רוכן תפילה משלי, וכל הצבעים מראים את עוצמת החזן נות הבוקעת מקולי הרום ומלבי. ומי יודע, היום אני כאן ב’היכל שלמה’, בבית הכנסת הגדול בירושלים. אם יהיה בי האומץ והיכולת אולי אומין לתפילה את הציבור, שבא לפתח את התערוכה, ואהיה החזן?”.

והיה בו האומץ. אריאל הירשפלד, כמעט בן 36, הזמין את הציבור ונשא בעיניים דר מעות תפילה חזן לראשונה בחייו. המשימה הייתה קשה במיוחד מכיוון שהירשפלד הוא

“אני רואה את הפסיפס כמראה המשקפות את חיינו”
אריאל הירשפלד

אריאל הירשפלד: “כבש אותי הריגוש שאתה חותך חתיכות ושברים מקרמיקות ומזכוכיות ויוצר מזה שלמות. אם נסתכל על מכלול חיינו, הרי שבכל רגע, בכל שעה, בכל יום שעובר - הוספנו חתיכה לפסיפס החיים”

צבעוניות כך היא נשמעת ללא קול, אבל הנר כחות שלה חזקה כל כך שאי אפשר להתעלם ממנה. מכירים את זה שיש לכם מחנק בגרון? מתקשים לדבר? לי יש מחנק שקשור לתפילה. אין לי את היכולת לשיר עם כולם, להגיד אמן. אני רוצה מאוד אבל כבר יש לי גוש כזה גדול בגרון. פוחד להגיד אמן אחרי שכולם כבר ענו. חושש לזייף בשירים, או לשיר כשבעצם אני

ומזכוכיות ויוצר מזה שלמות. אם נסתכל על מכלול חיינו, הרי שבכל רגע, בכל שעה, בכל יום שעובר - הוספנו חתיכה לפסיפס החיים, אנתנו הולכים ומתפתחים כל הזמן, נמצאים בתנועה דינמית. כך הפסיפס. יש בו תהליך של יצירה, של בנייה, של שינוי, של זרימה, יש בו מטרה. במידה מסוימת אני רואה את הפסיפס כמראה משקפת לחיינו.”

האם העבודה שאתה לקוי שמועה באה לידי ביטוי באמנות?

“בוודאי. כמו אדם עיוור שמצייר את מה שהוא רואה בראש שלו, כך בדיוק אני יוצר את מה שהלב שלי שומע. במקרה הנוכחי - את התפילה שלי בפסיפס. לפני כארבע שנים הייתה לי תערוכה ראשונה בתיאטרון ירושלים, שבה ביטאתי מהי מוזיקה בשבילי ואיך אני שומע ורואה אותה. התסוך השמיעתי מתבטא ביצירותיי בעיקר בססגוניות עזה. הצביעים עובדי הם כמו המילים, האמירה שלי.”

בהדרת לקרוא לתערוכה “שומע תפילה” מדוע?

“כי בסופו של דבר כל התפילות מגיעות אל ארון עולם ולא חשוב אם אתה חירש או עיוור או נכה או כל דבר אחר. במקרה שלי אישית, היה לי צורך גם להגיד ולצעוק, שאולי אני חירש אבל אני גם שומע את התפילה בדרך אחרת, מיוחדת משלי, שאותה אפשר לראות בעבודות שמוצגות כעת בתערוכה.”

איך הפסיפס משמיע את הקולות שלך?
“כל חתיכה וחתיכה של קרמיקה, של אבן, של זכוכית, של ברזל, של דבק ושל רגש וכאב של מחברים את הביטוי שלי. ככל שהעבודה

חירש. העבודות שהוא מציג בתערוכה “שומע תפילה” מביאות לידי ביטוי את החיים כאמון יוצר דתי, וכחירש תוך חיפוש אחר הניגון שלו, הרועה כבר השמיעה. בעבודה “מניין”, למשל, הוא מספר: “קשה לי מאוד להיות חלק מהמניין כי אני לא מרגיש שאני שלם מתוך העשרה, לא עונה אמן עם הציבור ויש בי פחד שמא אעכב את תפילתם של האחרים. פעמים רבות אני מוצא את עצמי פסול למניין משום שאני חירש ולכן אני לא מרגיש כחלק מהמניין. על אף שתמיד אחרים באים אליי ומבקשים שאבוא להשלים מניין, וחירשותי אינה פסולה בעיניהם.”

תפילה שבאה מהלב

הירשפלד הקים עם רעייתו ענבר (“גם חירש נהגה”) בית בחיספין שברמת הגולן, שם הם מגדלים חמישה ילדים: בריתגאל (10), בראי שית (8), שובהאל (6), אותנהיא (3.5) וענג (10) חודשים). כולם שומעים.

אל תחום הפסיפס נקלע במקרה. זה קרה לפני כמה שנים במהלך טיול בחג פסח, בגן החיות התנ”כי בירושלים. הירשפלד, באותה עת אדריכל, נתקל בפסליה המרשימים של האמנית ניקי דה סן פאל. עם תום החג ארז עם זוגתו את הכלים להעלות אותם לבויד”ע, אבל הארגו התבקע וכל כלי הפורצלן התנפצו. “בדיוק באותו רגע ידעתי שזה הזמן להתחיל לנסות ליצור פסיפס. ניסיתי והתאהבתי”, מספר הירשפלד. “כבש אותי הריגוש שאתה חותך חתיכות ושברים מקרמיקות

מפריע להרמוניה ושר אחרי הקהל בכמה מי לים מאוחר יותר. אבל בכל זאת אני אופטימי, ואפילו את הקול שלי בעבודה עשיתי צבעוני ויפה. רק דמיינו איך זה היה נראה אילו הקול שלי היה יכול להשתחרר. באיזו עוצמה הייתי שר, איזו תפילה זו הייתה יכולה להיות. מה שבטוח - היא באה מהלב.”